

at der i Anvendelsen og Udførelsen af det opstillede Princip kan indbringes mange Væmpelser, og at de Forbringere til Fred og Hvile paa Helligdagene, som opstilles i Frd. 26de Marts 1845, kunne betydeligt nedstemmes, idet de formentlig i flere Henseender genere det økonomiske Liv mere end nødvendigt og lægge baade uskyldig Livsnød og Landsudbannelse ved Hjælp af andre Faktorer end de religiøse større Hindringer i veien, end der behøves. Idet der selvfølgelig ved Spørgsmaalet om, hvorledes nærværende Lovforslag da tænker at dele de forskjellige Interesser imellem, maa henviises til dets enkelte Bestemmelser og den til disse givne Motivering, skal her blot forudstikkes et Par Bemærkninger, der gjælde Lovforslagets Grundsætninger i Almindelighed.

Den Tid, over hvilken Helligdagens færegne Ro og Hvile, affet fra de store Helligdage, i Almindelighed skal strække sig, er i § 1 af Frd. 26de Marts 1845 angivet at være fra Morgenen af og til Kl. 4 om Eftermiddagen, hvorved dog bliver at mærke, at flere af de følgende Paragrafer i Forordningen først lade de i dem indholdte Forbud gjælde fra Kl. 9 om Formiddagen. Nærværende Lovforslag gaar ud fra, at der i Almindelighed, affet fra enkelte Undtagelser og affet fra, hvad der maatte bestemmes angaaende de store Helligdage, ikke er nogen Grund til at forbyde Arbeidsskyl og Handelsvirksomhed inden Kl. 9 om Formiddagen, og at overhovedet den egentlige Helligdag kan betragtes som begyndende først Kl. 9 om Formiddagen og strækkende sig til Kl. 4 om Eftermiddagen. Dette er vistnok ogsaa efterhaanden bleven den almindelige Betragtningssmaaede hos Befolkningen. Naar Forbudene mod Arbeidsskyl og Handelsvirksomhed saavel som mod offentlige Forlystelser indskrænktes til disse faa Timer, vil det vistnok ikke med Føje kunne siges, at Helligdagslovgivningen gjør for stort et Staar i Befolkningens økonomiske Interesser eller indskrænker Leiligheden til Livsnød for meget. Dernæst stiller Lovforslaget sig kun den Opgave at angive, hvilke Sysler og Foretagender der skulle være forbudne til den angivne Tid, uden Hensyn til om de foretages af Principalen selv eller af hans Folk, men derimod har det betraglet som liggende udenfor dets Opgave at ordne Spørgsmaalet om „Søndagsarbejde“ af Svende, Fabrikarbejdere, Dreng og Ævende. Som en Følge heraf indeholder Lovforslaget ikke nogen Bestemmelse, der svarer til § 4 i Frd. 26de Marts 1845, en Bestemmelse, som desuden efter sin hele Betskafsenhed ikke egner sig til at optages i en ny Lov. Man er herved gaaet ud fra, at det ikke er de for Helligdagslovgivningen til Grund liggende Synspunkter, der ere afgjørende ved Spørgsmaalet om det saakaldte Søndagsarbejde, men at dette Spørgsmaal maa ses i Forbindelse med Arbejderbefolkningens økonomiske og moralske

Forhold i det Hele. Det er nu for Tiden ikke Hensynet til at sætte Folk i stand til at besøge Gudstjenesten, men Hensynet til at slaffe dem en Hviledag, som træder i Forgrunden. Paa den ene Side staae de Betragtninger, der hævde den gavnlige Indflydelse i fysisk og moralsk Henseende af, at der kan offers en Dag om Ugen til Hjemmet, til uskyldig Livsnød og til Velæring, paa den anden Side de rent økonomiske Interesser, navnlig Spørgsmaalet om Arbejderbefolkningen kan taale det Indtægtstab, som rimeligvis vil foraarjages ved Tabet af en Arbejdsdag. At veie disse Interesser imod hverandre og dele dem imellem er ikke Helligdagslovgivningens Sag.

Til § 1.

Ifølge Frd. 26de Marts 1845 § 1 og 2 sammenholdt med Lov 24de Mai 1854 ere alle Arbeidsskyl, der vise sig udenfor Huset, forbudne om Søn- og Helligdagene samt derhos tillige saadanne Arbeidsskyl, der ere forbundne med Larm, om de end foregaa i Hus. Heri foreslaas det at gjøre en betydelig Forandring. Lovforslaget gaar ud fra, at Lovgivningen ikke kan eller bør sætte sig til Opgave at tvinge den Enkelte til at helligholde Søndagene eller Folketjens andre Helligdage, men at den kun bør værne imod, at Andre ikke forstyrre Helligdagens Fred for dem, der ønske at benytte den efter dens Bestemmelse. Som en Følge heraf foreslaas det almindelige Forbud mod alle Arbejder udenfor Huset ophævet, saaledes at kun Arbejder, der ere forbundne med Larm eller som iøvrigt ved den Maade, hvorpaa de foregaa, kunne forstyrre Helligdagens Fred for Andre, for Fremtiden skulle være forbudne. Derimod skal det efter Lovforslaget være tilladt at foretage saadanne Arbejder udenfor Huset, som ikke ere forbundne med Larm eller iøvrigt forårsage Andre nogen Forstyrrelse, hvoraf blandt Andet vil følge, at de fleste Mark- og Høværdere, mange Arter af Haandværksarbejde, samt alt Arbejde ved Fiskeri vil falde udenfor Forbudet. Naar Reglen opstilles paa denne Maade, bortfalder Nødvendigheden af at opstille mange saadanne Undtagelser, som de, der ere nævnte i Frd. 26de Marts 1845 § 2, idet de fleste af de deromtalte Handlinger efter Hovedreglen ville være tilladte. Kun nogle enkelte Tilfælde har man troet at burde nævne som Undtagelser, fordi det under visse Omstændigheder kunde være idetmindste tvivlsomt, om de ikke vilde rammes af Lovforslagets Hovedregel. Naar der saaledes er nævnt Arbejder i Saa- og Høsttiden, er der tænkt paa Tilfælde, hvor der benyttes Maskiner, som forårsage Larm, og som derfor, naar Arbeidet foretages tæt ved beboede Huse, maasse nok kunne siges at være forstyrrende for Beboerne af disse. Ligeledes har man nævnt Arbejder med at løse, lade og reparere Skibe, der befinde sig i Nødhavn eller ligge til Ankers paa aaben Plads, fordi saadanne Arbejder i vore Dage, hvor f. Ex. Løsning